

Matúz proti Maďarsku, rozsudek ze dne 21. 10. 2014 - Svoboda projevu novináře a odboráře v jedné osobě kritizujícího cenzuru ve státní televizi ve vztahu k porušení klauzule mlčenlivosti v pracovní smlouvě

Stěžovatel: Matúz

Žalovaný stát: Maďarsko

Číslo stížnosti: 73571/10

Datum: 21.10.2014

Článek Úmluvy: čl. 10 odst. 1
čl. 10 odst. 2

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: nezbytný v demokratické společnosti/přiměřenost/rovnováha mezi dotčenými zájmy, ochrana pověsti jiných, ochrana utajovaných informací/zabránění úniku důvěrných informací, svoboda projevu/sdělovací prostředky, svoboda rozšiřovat informace

Český právní řád: čl. 10, 15 a 17 Listiny základních práv a svobod
§ 83, § 132-§ 135 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Významnost: 2

Svoboda projevu novináře a odboráře v jedné osobě kritizujícího cenzuru ve státní televizi ve vztahu k porušení klauzule mlčenlivosti v pracovní smlouvě

Autorský komentář:

Soud konstatoval porušení článku 10 Úmluvy ze strany Maďarska, jehož soudy nenašly spravedlivou rovnováhu mezi právem novináře a předsedy odborové organizace sdružující zaměstnance televizních společností na svobodu projevu a ochranou dobré pověsti státní televize, kterou veřejně kritizoval.

Rozsudek je zajímavý proto, že upřesňuje nastavení limitů loajality novinářů pracujících pro televizní společnosti a možnosti veřejné kritiky jejich zaměstnavatele v kontextu opatření, která může jejich zaměstnavatel posléze přijmout, aby vyvodil odpovědnost z porušení klauzule mlčenlivosti v pracovní smlouvě uzavřené s novinářem. Soud se ztotožnil se stěžovatelem, který měl jako předseda odborové organizace reprezentující další zaměstnance vysílacích společností právo a zároveň povinnost zveřejnit předmětné dokumenty a komentovat záležitosti veřejného zájmu, a to navzdory skutečnosti, že jeho pracovní smlouva obsahuje doložku mlčenlivosti. Uvedl, že s ohledem na roli novinářů ve

společnosti a na jejich odpovědnost přispět a podpořit veřejnou diskusi pak nelze povinnost zachovávat mlčenlivost uplatňovat stejnou měrou na novináře jako na ostatní zaměstnance, jejichž pracovní poměr byl založen pracovní smlouvou uzavřenou dle obecného právního předpisu (zákoníku práce), a to právě s ohledem na specifickou povahu jejich role ve společnosti.

SKUTKOVÝ STAV

Stěžovatelem v Soudu předložené věci je pan Gábor Matúz, maďarský občan, který se narodil v roce 1963 a žije v obci Balassagyarmat v Maďarsku. Stěžovatel je novinář, který byl od února 2001 zaměstnán maďarskou státní televizí Magyar Televízió Zrt. Byl také předsedou odborů služeb veřejného vysílání sdružujících zaměstnance televizních společností. Jako editor pracoval na pravidelném kulturním programu *Éjjeli menedék* (dále jako „kulturní program“), kde vedl rozhovory s různými osobnostmi kulturního života. Na základě ustanovení pracovní smlouvy byl stěžovatel při výkonu své práce zavázán mlčenlivostí. Na základě ní tak nemohl poskytovat informace, které získal v souvislosti s výkonem práce, jejichž zveřejnění by mohlo způsobit újmu zaměstnavateli nebo jiným osobám. Porušení tohoto ustanovení smlouvy by automaticky vedlo k rozvázání pracovního poměru (§ 1 - § 6).

Poté, co ve společnosti došlo ke změně na pozici kulturního ředitele, se stěžovatel okamžitě spojil s generálním ředitelem televizní společnosti, neboť si všiml, že nový kulturní ředitel omezil a zkrátil obsah kulturního programu, což stěžovatel vnímal jako nepřipustnou cenzuru. Jeho stížnost však zůstala bez odezvy. Dne 6. června 2003 napsal šéfredaktor kulturního programu *Radě státní televize* dopis, v kterém mimo uvedl, že jmenováním nového kulturního ředitele došlo k cenzuře určitých částí kulturního programu. Dne 19. června se článek objevil v on-line deníku *Hungarian daily* společně s vyjádřením maďarských odborů sdružujících novináře publikující on line, která vyzývala Radu k ukončení cenzury v televizní společnosti (§ 8).

V roce 2004 publikoval stěžovatel knihu s názvem „*Az antifasiszta és a hungarista - Titkok a Magyar Televízióból*“ (*Antifašista a hungarista - tajemství maďarské televize*), v které každá kapitola knihy obsahovala úryvky z rozhovorů natočených v roce 2003, které nebyly nakonec odvysílány v kulturním programu, a to zejména na základě pokynů předmětného kulturního ředitele. Vedle těchto úryvků obsahovala kniha také výměny dopisů uvnitř společnosti mezi kulturním ředitelem a šéfredaktorem programu. Kapitoly také obsahovaly krátké shrnutí událostí, kde stěžovatel vyjadřoval svůj názor k uvedeným tématům. Předmluva knihy uváděla, že obsahuje důkazy cenzury, ke které ve státní televizi dochází. Vybízela čtenáře k tomu, aby si sami učinili svůj názor na to, zda kulturní ředitel vykonává svoji funkci zákonným způsobem či zda jeho jednání znamená zásah do práva na svobodu projevu (§ 9).

Dne 11. listopadu 2004 televizní společnost s okamžitou účinností ukončila pracovní poměr se stěžovatelem a s šéfredaktorem programu s odůvodněním, že vydáním předmětné knihy došlo k porušení doložky mlčenlivosti uvedené v pracovní smlouvě. Stěžovatel následně ukončení pracovního poměru napadl u soudu s tím, že dopisy obsahující komunikaci mezi kulturním ředitelem a šéfredaktorem programu získal z titulu své pozice šéfa odborového svazu proto, aby podnikl kroky proti namítané cenzuře, a že z uvedeného důvodu také publikoval předmětnou knihu. V dubnu 2008 však budapeštský pracovní soud stěžovatelovu žalobu odmítnul s tím, že tento porušil článek 10 smlouvy a publikoval informace bez předchozího souhlasu zaměstnavatele. Soud také uvedl, že skutečnost, že stěžovatel je zároveň šéfem odborové organizace, ho nevyjímá z povinnosti zachovávat mlčenlivost (§ 10 - § 12).

Ve svém odvolání proti uvedenému rozsudku stěžovatel uvedl, že uveřejnění předmětné knihy nezpůsobilo jeho bývalému zaměstnavateli ani jiným osobám žádnou újmu. Poukázal na to, že z pozice šéfa odborového svazu považoval za potřebné poukázat na cenzuru ve společnosti a že

podmínky pro výpověď podle předmětného ustanovení pracovní smlouvy nebyly naplněny. V únoru 2009 krajský soud potvrdil rozhodnutí soudu prvního stupně s tím, že uveřejnění knihy mohlo mít negativní vliv na pověst televizní společnosti. Krajský soud také konstatoval, že výpověď neznamenala zneužití práva ze strany zaměstnavatele, neboť zaměstnanec ve své pracovní smlouvě dobrovolně souhlasil s omezením svého práva na svobodu projevu (§ 13 – § 14).

Nejvyšší soud rozhodoval o mimořádném opravném prostředku stěžovatele v květnu 2010. Ve vztahu k svobodě projevu uvedl, že stěžovatel porušil pracovní smlouvu, když publikoval interní dokumenty svého zaměstnavatele. Soud se vůbec nezabýval otázkou, zda právo na svobodu projevu stěžovatele mohlo ospravedlnit porušení pracovní smlouvy. Rozhodnutí Nejvyššího soudu bylo doručeno stěžovateli 13. července 2010 (§ 15 – § 16).

Stěžovatel namítá, že ukončení pracovního poměru s televizní společností z důvodu publikování předmětné knihy, která obsahovala interní dokumenty zaměstnavatele, vedlo k porušení jeho práva na svobodu projevu, zejména jeho práva rozšiřovat informace a názory třetím stranám (odst. 18).

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

1. K tvrzenému porušení čl. 10 Úmluvy
2. Stěžovatel tvrdí, že ukončení pracovního poměru s televizní společností z důvodu publikování předmětné knihy, která obsahovala interní dokumenty zaměstnavatele, vedlo k porušení jeho práva na svobodu projevu, zejména jeho práva rozšiřovat informace a názory třetím stranám. Vychází z článku 10 Úmluvy, která stanoví:

„1. Každý má právo na svobodu projevu. Toto právo zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování státních orgánů a bez ohledu na hranice. Tento článek nebrání státům, aby vyžadovaly udělování povolení rozhlasovým, televizním nebo filmovým společností.

2. Výkon těchto svobod, protože zahrnuje i povinnosti a odpovědnost, může podléhat takovým formalitám, podmínkám, omezením nebo sankcím, které stanoví zákon a které jsou nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, územní celistvosti nebo veřejné bezpečnosti, ochrany pořádku a předcházení zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky, ochrany pověsti nebo práv jiných, zabránění úniku důvěrných informací nebo zachování autority a nestrannosti soudní moci.“

3. K přípustnosti
4. Soud poznamenává, že stížnost není zjevně neopodstatněná ve smyslu článku 35 odst. 3 písm. a) Úmluvy. Uvádí, že také není z jiného důvodu nepřijatelná. Musí být tedy prohlášena za přijatelnou.
5. K odůvodněnosti

Vyjádření stran

20. Stěžovatel uvedl, že jeho právo na svobodu projevu bylo porušeno tím, že z důvodu publikace knihy s ním zaměstnavatel ukončil pracovní poměr. Jako novinář a předseda odborové organizace poskytovatele veřejného televizního vysílání měl právo a závazek informovat veřejnost o tvrzené cenzuře v televizní společnosti.

Stěžovatel zdůraznil, že pravdivost tvrzení v knize uvedených nebyla nikdy zpochybněna a že jednal v dobré víře a v souladu s etickými zásadami pro své povolání.

21. Dále uvádí, že vnitrostátní soudy, které se zabývaly zákonností ukončení jeho pracovního poměru, vůbec neposuzovaly jeho práva zaručená Úmluvou. Upozornil na skutečnost, že tyto

soudy formálně přijaly závěr, že svoboda projevu může být v pracovněprávních vztazích zákonně omezena, a to bez ohledu na povahu a okolnosti případu.

22. Vláda uvedla, že stěžovatel byl jako zaměstnanec státní televize vázán svojí pracovní smlouvou a zejména povinností mlčenlivosti. Skutečnost, že byl předsedou odborového svazu, ho nevyjímalá z povinnosti dodržovat závazky plynoucí z pracovní smlouvy. Tím, že stěžovatel publikoval předmětnou knihu, aniž by si dopředu nechal uveřejnění důvěrných informací autorizovat, porušil svoje povinnosti, což vedlo k oprávněně podané výpovědi.
23. Vláda dále uvedla, že stěžovatel publikoval tvrzení a korespondenci osob, které označil jménem. Jakékoli zveřejnění osobních údajů by nutně podle vlády vyžadovalo předchozí souhlas dotčených osob, který si však stěžovatel neopatřil.
24. Vláda také tvrdila, že k zásahu do svobody projevu stěžovatele nedošlo, neboť jeho kniha popisující údajnou cenzuru u státní televize byla publikována a její obsah se stal každému dostupným. Stěžovatel se s tímto pohledem na věc neztotožnil.

Hodnocení soudu

(a) Existence zásahu

25. Soud poznamenává, že rozhodnutí ukončit se stěžovatelem pracovní poměr, bylo ze strany televizní společnosti podníceno publikováním jeho knihy, aniž by došlo k podrobnému zjištění jeho odborných schopností. Opatření, které je namítáno, se vztahuje k výkonu svobody projevu (Wille proti Lichtenštejnsku, č. 28396/95, § 50; Kudeshkina proti Rusku, č. 29492/05, rozsudek ze dne 26. února 2009).
26. Soud připomíná, že ochrana poskytovaná článkem 10 Úmluvy se týká obecně i vztahů na pracovišti. Poznamenává, že stěžovatel vykonával práci u televizní společnosti vlastněné státem a na jeho pracovní poměr se tak uplatní zákoník práce.

V této souvislosti Soud připomíná, že článek 10 Úmluvy se použije na pracovněprávní vztahy veřejnoprávní i soukromoprávní povahy. V určitých případech má navíc stát pozitivní závazek chránit právo na svobodu projevu i ve sféře vztahů mezi jednotlivci (Fuentes Bobo proti Španělsku, č. stížnosti 39293/98, rozsudek ze dne 29. února 2000, § 38).

27. Soud uvádí, že kárné opatření v podobě ukončení pracovního poměru stěžovatele za to, že vydal knihu obsahující důvěrné informace o svém zaměstnavateli, jak konstatovaly maďarské soudy, představuje zásah do výkonu práva chráněného článkem 10 Úmluvy.
28. Zásah do práv stěžovatele chráněných článkem 10 odst. 1 vede k porušení Úmluvy tehdy, pokud nesplňuje požadavky odstavce 2 stejného článku. Mělo by se tedy postavit najisto, zda zásah byl učiněn „na základě zákona“, zda sledoval jeden či více cílů uvedených v tomto odstavci a zda byl „nezbytný v demokratické společnosti“.

(b) Zda byl zásah učiněn „na základě zákona“

29. Soud uvádí, že mezi stranami není sporu o tom, že důvodem pro rozvázání pracovního poměru podle ustanovení článku 96(1) zákoníku práce bylo to, že stěžovatel porušil svoje povinnosti podle článku 10 pracovní smlouvy.

(c) Zda zásah sledoval legitimní cíl

30. Soud uznává, že legitimním cílem sledovaným namítaným opatřením bylo zabránění úniku důvěrných informací a „ochrana pověsti nebo práv jiných“ ve smyslu článku 10 odst. 2 Úmluvy.

(d) Zda byl zásah nezbytný v demokratické společnosti

(i) Zásady stanovené judikaturou Soudu

31. Hlavní otázkou, která musí být zjištěna, je, zda zásah byl „nezbytný v demokratické společnosti“. Základní zásady, které jsou jasně stanoveny judikaturou Soudu, mohou být shrnuty následovně (viz mezi jinými Vogt proti Německu, rozsudek ze dne 26. září 1995, § 52; Hertel proti Švýcarsku, rozsudek ze dne 25. srpna 1998, § 46; Steel a Morris proti Spojenému království, č. 68416/01, § 87):
32. a) Svoboda projevu je jedním ze základních pilířů demokratické společnosti a jedním ze základních podmínek pro její vývoj a pro seberealizaci každého jedince. S výhradou odstavce 2 článku 10 se vztahuje nejen na „informace“ nebo „myšlenky“, které jsou přijímány příznivě či jsou považovány za nepohoršující či nezajímavé, ale také na ty, které mohou urazit, šokovat nebo zneklidnit; takové jsou požadavky pluralismu, tolerance a svobodomyšlnosti, bez kterých „demokratická společnost“ neexistuje. Svoboda projevu, která je zakotvena v článku 10, má mnohá omezení, která musí být vykládána úzce, a nutnost jakékoli výjimky musí být přesvědčivě prokázána.
33. b) Přídavné jméno „nezbytný“ ve smyslu článku 10 odst. 2 předpokládá existenci „naléhavé společenské potřeby“. Smluvní státy mají určitý prostor pro uvážení, aby posoudily, zda taková potřeba existuje. Takové uvážení jde ruku v ruce s kontrolou ze strany Evropy, a to jak použitého právního předpisu, tak i rozhodnutí, která je aplikovala, a to i ta, která byla učiněna nezávislými soudy. Soud je tedy oprávněn, aby učinil konečné rozhodnutí o tom, zda „omezení“ je slučitelné se svobodou projevu chráněnou článkem 10.
34. c) Úkolem Soudu při výkonu jeho kontrolní pravomoci není to, aby nahrazoval činnost příslušných národních orgánů, ale spíše aby podle článku 10 přezkoumal rozhodnutí, která byla vydána na základě jejich pravomocí. To neznamená, že dohled Soudu je omezen pouze na zjištění, zda žalovaný stát ve svých rozhodnutích nakládá se svým volným uvážením rozumně, opatrně a s dobrou vírou; Soud musí prozkoumat namítaný zásah ve světle projednávané věci jako celku a zjistit, zda je „přiměřený vzhledem ke sledovanému legitimnímu cíli“ a zda důvody, které vnitrostátní orgány poskytly pro jeho ospravedlnění, jsou „relevantní a dostatečné“. Přitom se musí přesvědčit, že vnitrostátní orgány použily zásady, které jsou v souladu s principy zakotvenými v článku 10, a také, že jejich rozhodnutí byla učiněna na základě přijatelného posouzení relevantních skutečností.
35. Soud rovněž poznamenává, že v projednávané věci existuje určitá podobnost s věcmi Fuentes Bobo (cit. výše) a Wojtas-Kaleta proti Polsku (č. 20436/02, rozsudek ze dne 16. července 2009), v nichž Soud konstatoval porušení článku 10. Šlo o případ novinářů, kteří veřejně kritizovali veřejné televizní vysílání. Stejně tak jde v projednávaném případě o stěžovatele, novináře, který napsal knihu, ve které kritizuje chování svých nadřízených a zaměstnavatele. Tato stížnost tak vyvolává otázku, jak by měly být nastaveny limity loajality novinářů pracujících pro tyto společnosti a jaká omezení jim mohou být v důsledku toho uložena ve veřejné debatě. V této souvislosti si je Soud vědom toho, že zaměstnanci mají vůči svému zaměstnavateli povinnost loajality, zdrženlivosti a diskrece (viz Vogt proti Německu, rozsudek ze dne 26. září 1995, § 53; Ahmed a ostatní proti Spojenému království, rozsudek ze dne 2. září 1998, § 55). Opatření, kterým byl stěžovatel propuštěn ze zaměstnání, tak není jako takové neslučitelné s požadavky článku 10 Úmluvy.
36. Podle Soudu je postavení stěžovatele v projednávané věci, tedy skutečnost, že byl jako novinář zaměstnán u státní televizní společnosti na základě pracovní smlouvy uzavřené podle předpisů obecného pracovního práva, možné odlišit od situace zaměstnance ve veřejném sektoru, který dává správně najevo protiprávní jednání nebo pochybení na pracovišti v situaci, kdy dotyčný zaměstnanec nebo úředník je jedinou osobou nebo pouhou částí malé skupiny osob, která ví, k čemu na pracovišti dochází, a tudíž je v nejlepší pozici, aby ve veřejném zájmu jednal tak, že upozorní zaměstnavatele nebo širokou veřejnost (viz Marchenko proti Ukrajině, č. stížnosti 4063/04, § 46, rozsudek ze dne 19. února 2009; Heinisch proti Německu, č. stížnosti 28274/08,

§ 63 - 64; Bucur a Toma proti Rumunsku, č. stížnosti 40238/02, rozsudek ze dne 8. ledna 2013, § 93). Není však nutné rozhodovat o tom, zda stěžovatel, zaměstnanec státní televizní společnosti, která hraje zásadní roli ve společenském životě, spadá z pohledu článku 10 do stejné kategorie jako státní zaměstnanci. Je tomu tak proto, že veřejný zájem na transparentní redakci programů státní televize v každém případě vyžaduje vnitrostátní kontrolu proporcionality napadeného opatření.

37. Tam, kde je právo na svobodu projevu osoby vázané profesní mlčenlivostí vyváženě postaveno proti právu zaměstnavatele řídit své zaměstnance, stanoví judikatura Soudu následující příslušná kritéria (viz Guja proti Moldavsku, č. 14277/04, § 74 - 78): (a) na zveřejnění informace je veřejný zájem; (b) pravost zveřejňovaných informací; (c) újma, pokud existuje, vzniklá na straně orgánu jako důsledek zveřejnění; (d) pohnutka, která vedla k jednání zaměstnance; (e) zda s ohledem na povinnost mlčenlivosti zaměstnance vůči zaměstnavateli byla informace zveřejněna jako poslední a krajní možnost, ke které bylo přistoupeno poté, co byla věc předána nadřízenému nebo jinému příslušnému orgánu; (f) přísnost uložené sankce.
38. S cílem posoudit odůvodněnost napadeného opatření, je třeba ještě vzít v úvahu, že při posuzování přiměřenosti zásahu do svobody projevu zaručeného článkem 10 je třeba posuzovat spravedlnost soudního řízení a poskytnuté procesní záruky (viz, mutatis mutandis, Steel a Morris, cit. výše, § 95). Neexistence účinného soudního přezkumu napadeného opatření může také vést k porušení článku 10 (viz Saygili a Seyman proti Turecku, č. 51041/99, rozsudek ze dne 27. června 2006, § 24 - 25); Lombardi Vallauri proti Itálii, č. 39128/05, rozsudek ze dne 20. října 2009, § 45 - 56). Pokud odůvodnění vnitrostátního soudu dostatečným způsobem nezohledňuje obecné zásady Soudu vyplývající z článku 10 Úmluvy, bude míra prostoru pro uvážení, kterou disponuje vnitrostátní orgán, značně užší. Ostatně jak již Soud dříve rozhodl v souvislosti s článkem 10, „je v tomto ohledu zvláště důležitá kvalita ... soudního přezkumu nezbytnosti tohoto opatření, včetně provozování příslušného prostoru pro uvážení“ (viz Animal Defenders International proti Spojenému Království, č. 48876/08, § 108).

(ii) Použití výše uvedených zásad v projednávané věci

36. Stěžovatel ve své knize uvedl, že změny, které kulturní ředitel televizní společnosti navrhnul, neodpovídaly principům svobodné práce novináře. Vyjádřil názor, že změny a omezení týkající se kulturního programu vytvářeného stěžovatelem, které byly provedeny kulturním ředitelem, představují cenzuru. Kniha vybízela čtenáře, aby rozhodli, zda otištěné dokumenty vnímají jako důkazy cenzury či jako pokyny, které nadřízený dává svým kolegům.
37. Za daných okolností a s přihlédnutím k významu nezávislosti veřejnoprávního vysílání se Soud domnívá, že přestože kniha obsahuje informace o třetích osobách (viz v tomto ohledu navazující vládní podání v § 23), šlo zásadně o věc veřejného zájmu. V této souvislosti je třeba poznamenat, že ve spise nejsou žádné informace o tom, že by se jakákoli třetí strana kvůli vydané knize něčeho domáhala či podávala stížnost.
38. Soud poznamenává, že stěžovatel ve svém podání uvádí, že jako novinář a předseda odborové organizace měl právo a zároveň povinnost zveřejnit předmětné dokumenty a komentovat záležitosti veřejného zájmu, a to navzdory skutečnosti, že jeho pracovní smlouva obsahuje doložku mlčenlivosti.
39. Soud je toho názoru, že pro účely posouzení zásahu jako nezbytného v demokratické společnosti, musí být vzato v úvahu jak profesní, tak i odborové zapojení stěžovatele. Soud uvedl, že s ohledem na roli novinářů ve společnosti a na jejich odpovědnost přispět a podpořit veřejnou diskusi, nelze říci, že se povinnost zachovávat mlčenlivost a zdrženlivost uplatní stejnou měrou i vůči novinářům, a to s ohledem na povahu jejich práce spočívající v rozšiřování informací a názorů. Kromě uvedeného Soud zdůraznil, že v konkrétním kontextu případu stěžovatele musí být jeho povinnosti loajality a zdrženlivosti váženy v poměru k veřejnému charakteru televizní společnosti, pro kterou pracoval (viz Wojtas-Kaleta, cit. výše, § 45 - 47).

40. Vzhledem k přítomnosti těchto prvků v situaci stěžovatele se Soud domnívá, že vnitrostátní orgány měly věnovat zvláštní pozornost prvku veřejného zájmu, který jeho jednání doprovázel.
41. Ve vztahu ke kritériu přesnosti nebylo ani zaměstnavatelem ani později soudy tvrzeno, že by stěžovatelem publikované dokumenty nebyly pravé, či že by byly zkreslené nebo že by uvedené komentáře postrádaly věcný základ. Některá z jeho prohlášení lze považovat za hodnotové soudy, jejichž pravdivost není jednoduše ovlivnitelná (viz, například, *Lingens proti Rakousku*, rozsudek ze dne 8. července 1986, § 46).
42. Pokud jde o otázku, zda zveřejnění mohlo způsobit škodu, si je vědom rozsudku Krajského soudu, který odkazuje na potenciální škody na pověsti televizní společnosti, které kniha mohla způsobit (viz § 14 výše).
43. Otázkou nicméně zůstává, zda bylo třeba zabránit zveřejnění informací, které byly již veřejnosti k dispozici (viz *Weber proti Švýcarsku*, rozsudek ze dne 22. května 1990, § 51; *Vereniging Weekblad Bluf! proti Nizozemí*, rozsudek ze dne 9. února 1995, § 41) a možná již byly známy velkému množství lidí. Soud uvádí, že již dne 9. června 2003, před zveřejněním knihy stěžovatele, se v online deníku objevily informace o údajné cenzuře (viz § 8 výše). Ačkoli tak bylo zveřejnění dokumentů v předmětné knize porušením mlčenlivosti – tedy prvku, s kterým počítá pojem „povinnosti a odpovědnosti“ ve smyslu odstavce 2 článku 10 Úmluvy – jejich podstata již byla obecně přístupná prostřednictvím on-line deníku a byla tak mnoha lidem známa.
44. Co se týká pohnutek pro zveřejnění napadených dokumentů, stěžovatel uvádí, že jednal v dobré víře s cílem upoutat pozornost veřejnosti k cenzuře ve státní televizi. Pro vládu nebyl jeho postup nic víc než úmyslným porušením pracovních povinností.
45. Jednání, které by bylo motivováno osobní křivdou nebo osobním nepřátelstvím či očekáváním osobních výhod včetně výhod majetkových, by neospravedlnilo tak silnou úroveň ochrany (viz *Kudeshkina*, cit. výše, § 95).
46. V projednávaném případě Soud konstatuje, že pohnutky stěžovatele nebyly vnitrostátními soudy předmětem zkoumání. Nebylo ani namítáno, že by stěžovatel zveřejnil důvěrné dokumenty z jiného důvodu, než proto, aby podpořil svá tvrzení o cenzuře. Nebyl zde žádný náznak jakéhokoli neopodstatněného osobního útoku.
47. Z pohledu Soudu bylo stěžovatelovo rozhodnutí zveřejnit předmětné informace a dokumenty založeno na zkušenosti, že ani jeho stížnost řediteli televizní společnosti, ani dopis šéfredaktora Radě nevedly k žádné reakci (viz § 7 a 8 výše). Soud se tak spokojil s konstatováním, že k vydání knihy došlo teprve poté, až stěžovatel věděl, že se nepodaří napravit zásah do jeho novinářské práce v rámci samotné televizní společnosti – a chtěl k tomu využít jakýkoli alternativní účinný prostředek.
48. Soud také konstatuje, že stěžovateli byla uložena poměrně přísná sankce, zejména došlo s okamžitou účinností k ukončení jeho pracovního poměru.
49. Konečně pokud jde o způsob, jakým byla věc stěžovatele přezkoumána, vnitrostátní soudy naznačily, že pouhá skutečnost, že stěžovatel knihu uveřejnil, byla dostačující k závěru, že jednal ke škodě svého zaměstnavatele. Nevěnovaly tak žádnou pozornost argumentaci stěžovatele, že tento vykonával svoji svobodu projevu ve veřejném zájmu, a omezily svoji analýzu na závěr, že tento porušil své smluvní závazky. Nejvyšší soud navíc výslovně uvedl, že předmět sporu se omezuje pouze na pracovní právní spor, který se nedotýká základních práv stěžovatele (viz § 16 výše). V důsledku uvedeného soudy nezkoumaly, zda a jak téma stěžovatelovy knihy a souvislosti jejího zveřejnění mohly ovlivnit přípustný rozsah omezení jeho svobody projevu, a to i přesto, že takový přístup by byl v zásadě v souladu s Úmluvou (viz *Sokołowski proti Polsku*, č. 75955/01, rozsudek ze dne 29. března 2005, § 47; *Ungváry a Irodalom Kft. proti Maďarsku*, č. 64520/10, rozsudek ze dne 3. prosince 2013, § 57).
50. Soud si je vědom významu práva na svobodu projevu ve věcech obecného zájmu, profesionálních povinností a odpovědností stěžovatele jako novináře na jedné straně, a povinností a odpovědností zaměstnanců vůči svým zaměstnavatelům na straně druhé, zvažil

protichůdné zájmy v projednávané věci a dospěl k závěru, že zásah do práva stěžovatele na svobodu projevu není „nezbytný v demokratické společnosti“.

51. Došlo tedy k porušení článku 10 Úmluvy.

52. K aplikaci článku 41 Úmluvy

53. Článek 41 Úmluvy stanoví:

„Jestliže Soud prohlásí, že byla porušena Úmluva nebo její protokoly, a jestliže vnitrostátní právo zúčastněné Vysoké smluvní strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků tohoto porušení, Soud přizná v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

1. Újma

2. Stěžovatel požaduje 32 250 EUR z titulu náhrady majetkové újmy, kterou utrpěl. Tato částka představuje náhradu za ztrátu mzdy, která by mu byla přiznána v případě jeho úspěchu v řízení před vnitrostátním soudem.

Také požaduje 10 000 EUR z titulu náhrady nemajetkové újmy.

54. Vláda tyto požadavky odmítla.

55. Soud uvádí, že následkem propuštění stěžovatel musel utrpět majetkovou a nemajetkovou újmu. Na základě principu ekvity Soud přisoudil stěžovateli částku ve výši 5000 EUR z obou uvedených titulů.

56. Náklady

57. Stěžovatel dále požaduje 1440 EUR z titulu náhrady výdajů vynaložených v rámci řízení u vnitrostátních soudů (...).

VÝROK

Z těchto důvodů Soud jednomyslně

1. Prohlašuje stížnost za přijatelnou;

2. Rozhoduje, že došlo k porušení článku 10 Úmluvy;

3. Rozhoduje,

4. a) že žalovaný stát má zaplatit stěžovateli ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy rozsudek nabude právní moci podle článku 44 odst. 2 Úmluvy, následující částky, které budou převedeny do měny žalovaného státu podle kursu platného ke dni zaplacení:

5. i) 5000 EUR (pět tisíc eur) a případnou částku daně, z titulu majetkové i nemajetkové újmy dohromady;

6. ii) 1440 EUR (jeden tisíc čtyři sta čtyřicet eur) a případnou částku daně, z titulu náhrady nákladů řízení;

(b) že po uplynutí výše uvedených tří měsíců budou z výše uvedené částky splatné prosté úroky v sazbě rovnající se marginální sazbě pro úvěry Evropské centrální banky, k níž budou přičteny tři procentní body.

4. Odmítá ve zbytku návrh na přiznání spravedlivého zadostiučinění.

(zpracovali JUDr. Lubomír Ptáček, Ph.D., a Mgr. Aleš Pavel)